

TARTALOM

1. Bevezetés	13
1.1. Hipotézisek vagy kutatási kérdések?	14
1.2. Miért épp az auteursök?	16
1.3. Szerzői(?) színházi(?) szövegek?	17
1.4. Fordításárnyalatok, avagy lehet-e csak a szöveget fordítani?.....	20
1.5. Hogyan elmélkedjünk a szerzői színház folyamatban lévő történetéről és fordíthatóságáról?	22
2. A színházi fordításról való gondolkodás fordulatairól	25
2.1. A színházi fordításról való gondolkodás fordulatai történelmi perspektívában	29
2.1.0. Rövid kitérő: a magyar drámafordítás és költőiség kapcsolatáról	30
2.1.1. A fordításról színháziként való gondolkodás útvesztőjében – A színházi és drámafordításról való gondolkodás utóbbi négy évtizedének „fordulatos” története.....	37
2.2. A színházi és drámafordítás-tudomány trópusairól.....	51
2.2.1. Performabilitás avagy a <i>-hatóságok</i>	53
2.2.2. A hézagos, lyukacsos, porózus szöveg.....	57
2.2.3. Fordítás mint színház – színház mint fordítás	64
2.3. Színház-transzlatológiai trópusok három könyv(dráma)fordítás tükrében.....	73
3. Színházi szerzőség európai és finn kontextusban.....	93
3.1. Auteur-elmélet(ek) és a szerzőség kérdése a filmtörténet- elméletben	95
3.1.1. Az auteurizmus manifesztuma	95
3.1.2. A filmes auteur elmélete.....	96

3.1.3. A szerző ezredvégi halála és feltámadása – egy új színházi szerzőségkoncepció körvonalazódása.....	98
3.2. A színházi auteur fogalmának meghatározási kísérlete: az auteurizmus mint a szerzői színház sajátos formája.....	100
3.2.1. Textualitás és teatralitás vitája	101
3.2.2. Történeti előzmények – az auteur-jelenség fel-felbukkanása a színház történetében, különös tekintettel a 20. század második felére	106
3.3. Az auteurizmus színeváltozásai – összetett szerzőség a finn színház és színházi szakemberképzés történetének kontextusában	109
3.3.1. Színházi szerzőség az 1960–80-as évek rendezői színházában: Kalle Holmberg és Jouko Turkka	110
3.3.2. A Turkka-paradoxon – Jouko Turkka, a kortárs finn színházi szerzőnemzedék mestere és démona	114
3.3.2.1. Paradigmaváltás az 1980-as évek színészképzésében – a „Turkka-iskola”	115
3.3.2.2. Turkka, az 1990-es évek író-rendező-guruja.....	117
4. A kortárs finn színházi szerzők „nagy generációja”. Laura Ruohonen, Leea Klemola és Kristian Smeds színháza a fordító szemével.....	121
4.1. Laura Ruohonen – a magát rendező drámaíró és dramaturg mint szerző.....	124
4.1.1. Organikusan születő szöveg, a dráma mint táj, a levegősség dramaturgiája.....	126
4.1.2. Nődráma másként, új historizmus és disztópia, a drámák anyanyelve	128
4.1.3. Fordítás mint tájékozódás és a dráma új tájának megtalálása.....	130
4.2. Leea Klemola – a színészből lett rendező-szövegíró mint szerző.....	137
4.2.1. A kortárs finn színház veterán (<i>provoc</i> -)auteurje.....	137
4.2.2. A színpadra írás és a nemi szerepek újrarajzolása, androgünitás	139
4.2.3. Profi amatőrök, amatőr profik Kokkolától Grönlandig – a négyrészes arktikus „trilógia” tája, anyanyelve és mitológiája	140
4.2.4. Utópiák és disztópiák nyomában, egy posztthumán színház felé.....	144
4.2.5. Drámaíró vagy határsértő dilettáns?	146
4.2.6. Klemola színházi szövegeinek fordíthatóságáról – „őrült beszéd”, de van-e benne rendszer?.....	147
4.3. Kristian Smeds – a dramaturg-drámaíróból kibontakozott rendezőikon mint szerző.....	153

4.3.1. Az „új Turkka” – Smeds mint kalandor és szemtelen látnok.....	153
4.3.2. Kísérletezés és intézményesülés ciklusai Smeds, a fausti kalandor és bolondos látnok pályáján.....	155
4.3.2.1. A transzmodern szerző – ars poeticák és manifesztumok.....	156
4.3.2.2. Tanítók, elődök, hatások.....	157
4.3.2.3. Az újmódi színpadra írástól a posztdramatikusság határáig.....	158
4.3.3. Smeds szerzői „kézjegye” és szövegkezelése a fordító szemszögéből	162
5. Összegzés, következtetések, fordítói perspektívák.....	165
Felhasznált irodalom	171
Rezumat.....	189
Abstract.....	191

